

ÅBNINGSTALE 2012 – REKTOR LENE DAMMAND LUND

Tak, Morten Østergaard for din inspirerende tale.

Det er 2. gang, vi åbner den fusionerede arkitekt-, design- og konservatorskole. Det er 2. gang, jeg står i mit fusionstøj; en kjole lavet af designstuderende George Rostiashvili og Arkitekt skolens rektorkæde. Kæden er designet af Claus Achton Friis for at hædre Tobias Faber, da han i 1985 gik af efter godt 20 års indsats som rektor. Jeg mangler dog stadig at bære noget, der repræsenterer Konservatorskolen – andet end min anti-rynkecreme. Men til skolens åbning næste år satser jeg på, at både jeg og resten af KADK er fuldt ekviperede.

KADK har sine egne rytmer hen over året. Der er perioder med fordybelse og perioder med meget høj puls. De sidste par måneder har været på hvilepuls – tid til refleksion og forberedelse. Uanset om man står her for fyrretyvende eller for første gang, så håber jeg, man har nået at spørge sig selv, hvorfor man gør det? Hvad er det, der driver mig? Hvad har jeg på hjerte? Og hvorfor bruger det danske samfund 270 millioner kr. om året på os? Hvordan kan vi gøre en forskel? – Og gør vi så det?

Sådan et par hundrede millioner er jo naturligvis håndører i forhold til den værdi, vi skaber for samfundet. Lad os lige dvæle lidt ved, hvad det er for værdier og i den forbindelse ved det voksende krav om at værdier skal kunne måles. Vi bliver akkrediteret af ministeriet, og vi har resultatkontrakter med klare mål. Regnedrengene i Cepos lægger tal sammen: Det høje karaktergennemsnit, det kræver for at komme ind på arkitektuddannelsen plus den lave livsindtægt, som arkitekter har efterfølgende, og konkluderer, at der er tale om et minus i midten, altså at vi diskvalificerer de studerende. Konkrete mål og tal er gode at blive kloge af, blot man forstår, at hvis man reducerer verden til tal, så bliver billedet misvisende.

Hvordan kan værdier måles?

Organisationsteoretikeren Edgar Schein har udviklet en teori om organisationskultur, som er nyttig til at beskrive den værdiskabelse, KADK bidrager til. Han taler om tre ”lag”. Kernen af en kultur, kalder han for **antagelser**. Det er alt det, vi tager for givet, det vi ikke engang diskuterer; at forældre grundlæggende elsker sine børn, f.eks. Det er et mentalt landkort, vi deler. Næste ”lag” er **værdier** eller sociale principper, som demokrati, frihed og loyalitet. Yderste lag er **artefakter**, som manifesterer sig som kulturarv, kunst, design, arkitektur, alle former for materielle objekter og interface. Lagene hænger sammen og påvirker

hinanden, men pointen er, at det ene lag ikke er noget uden det andet. Lad os tage et par eksempler forankret i KADK:

På **Konservatorskolen** forskes og undervises der bl.a. i konservering af oliemalerier. Det sker ud fra en grundlæggende *antagelse* om, at det er værdifuldt for et samfund at kende fortidens værdier og at kunne opleve dem. *Antagelsen* går på, at vi ved at kende fortiden bliver bedre til at forstå fremtiden. Vi har så også nogle *værdier*, for eksempel et ønske om bæredygtighed, som bl.a. kommer til udtryk i et ønske om ikke at udlede for megen CO², altså at spare på energien. Med oliemalerier er det sådan, at de er afhængig af en bestemt luftfugtighed for ikke at sprække. Gennem forskning på Konservatorskolen kan vi nu sige mere præcist, hvad luftfugtighed bør være for et bestemt maleri. Dermed kan vi spare ressourcer ved ikke at overregulere museumslokalerne.

Hvilke værdier er der så skabt ud af dette?

Først og fremmest har konservatorerne sørget for, at den kunstneriske oplevelse af gamle oliemalerier ikke ødelægges af deres forfald. Artefakterne er intakte. Fortidens kultur, dens værdier og antagelser, brænder rent igennem i det direkte møde med oliemaleriet. Det er en sanselig oplevelse, der inddrager både fortiden og nutidens tavse viden. Vi får sat vores kultur i perspektiv. Og så er der altså også udviklet nogle nye teknikker, som forbedrer kvaliteten af malerierne på en mere ressourcevenlig måde.

Vi kan helt konkret måle værdien af en mindre elregning på Statens Museum for Kunst, men det står også klart, at vi her har opnået værdier der er betydningsfulde, men mere tavse end tal.

Et andet eksempel kommer fra **Designskolens** sommerafgang: Cosmin Cioroiu har lavet en måtte til genoptræning af ældre og gangbesværede. En af de grundlæggende *antagelser* bag projektet er, at sygdom og handicap er noget relativt, som kan undergå en positiv udvikling med den rette støtte. En af *værdierne*, der ligger til grund er, at vi skal have råd til at hjælpe ældre og handicappede. Og det fysiske objekt, måtten, er effektiv og smuk at se på. Det er klart, at det vil kunne gøres op i kroner og ører, hvis det viser sig, at designeren har lavet, hvad der potentielt kan vise sig at være en *cash-cow* med eksport til de steder i verden, der har de samme demografiske udfordringer som os selv. Den værdi vil med tiden indvirke positivt på designerens livsindkomst og på den danske økonomi som sådan. Vi taler her om et af succeskriterierne for vore uddannelser. Ingen tvivl om det. Men hvad med den værdi, der ligger i, at han har medvirket til at forbedre førligheden hos en række gangbesværede - og den værdi, måtten med sin kunstneriske og funktionelle kvalitet signalerer, nemlig at alle, også ældre og handicappede, har fortjent et godt liv? Eller med andre ord: at velfærdsamfund er noget vi udlever, ikke blot noget vi taler om? Hvordan måler vi den?

Hvordan måler vi, at lykke og social sammenhængskraft faktisk også manifesterer sig fysisk i vores samfund?

I sidste uge var der et indslag i radioavisen fra arkitekturbiennealen i Venedig. **Arkitektskolen** viser her to fine studenterbidrag, og så har den danske pavillon i øvrigt sat fokus på Grønland. Den grønlandske kultur kan på udstillingen opleves af alle sanser og arkitekterne rejser nogle relevante samfundsmæssige spørgsmål om den udvikling, Grønland står over for som følge af nye vandveje og økonomisk gevinst fra naturressourcer. Nuuks borgmester, Asii Chemnitz Narup, udtrykker i udsendelsen sin uforbeholdne glæde over at en faggruppe, arkitekterne, med deres analytiske og visuelle talenter, sætter sig sammen og prøver at beskrive de udfordringer, hendes samfund står over for. Hun er overbevist om, at det er et vigtigt bidrag til en nødvendig debat.

Jeg tror ikke, at arkitekternes honorar i en sammenhæng som denne er noget, der højner deres livsindtægt. Så spørgsmålet må være: Hvordan måler man værdien af en inddragende kvalificeret debat om Grønlands fremtid? Hvordan måler man effekten af demokrati?

KADK's værdi for samfundet

Hvis jeg i én sætning skal fortælle, hvilken værdi KADK skaber for samfundet, så er det altså, at vi sikrer, at der er en tæt sammenhæng mellem de herskende *antagelser*, (politiske - og andre) *værdier* og så de *fysiske objekter og miljøer*, der på linje med end ord og love opleves som bærere af disse værdier.

Jeg vil vove den påstand, at netop den meget tætte sammenhæng er særlig for de nordiske samfund. Ofte ser man, at et samfund får nye værdier, men at der er en konservatisme, når det handler om at omsætte dem i en hverdag, man kender og holder af. Forandring er frustrerende. F.eks. ved vi godt, at bæredygtighed for vores byer handler om at sikre biologisk diversitet, at dyrke udendørssport i nærmiljøet, at skabe flere grønne områder, som sikrer langsom nedsivning af regnvand fra kraftige regnskyl. Men de fleste hælder alligevel til at mene, at vores byer skal se ud ligesom de plejer, lige indtil arkitekter, designere og andre byplanlæggere viser os et alternativ, vi aldrig havde drømt om. Den kontinuerlige dialog mellem artefakter og værdier er vigtig.

Det er bestemt ikke noget, man bare lige gør. Det er hundesvært. Det kræver rigtig mange arbejdstimer og det kræver mod, for man giver også noget af sig selv i denne proces. Der er ikke mange i denne verden, der kan designe objekter og fysiske miljøer, så det får den kulturelle dybde og sammenhæng, Schein ridser op i sin model. Denne sammenhæng mellem værdier, viden og udtryk; forskning og udvikling gennem *konkrete* objekter og forslagsstillelse. Det er det, der adskiller os fra universiteterne.

Det skal vi holde fast i, og det er afsættet for det "servicetjek" af KADK's samlede, faglige landkort, vi begiver os ud i dette efterår.

Der er ingen, der behøver være nervøse for denne proces og resultaterne af den. De tre skoler for arkitektur, design og konservering er blandt de bedste i verden. Uanset hvor meget Johannes Due og jeg altid står heroppe og taler om udviklingsprocesser og ny organisationsstruktur, så er det jo ikke KADK. KADK er jer. KADK vil blive udviklet med afsæt i jeres kompetencer, og når det kommer til det mere konkrete faglige indhold og den konkrete udmøntning heraf, så kommer I på banen. Præcis hvordan den enkelte kan komme i spil, vil man kunne se, når vi om nogle dage lægger en procesplan ud på vores intranet.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at jeg gerne ser nogle mere aktive studenterorganisationer her på KADK - og at jeg gerne hører jeres stemme, når KADK skal udvikles. Jeg tror, I vil kunne lære noget om ledelse og om strategiarbejde, som I vil kunne få stor gavn af. Og så får I jo ikke mindst selv glæde af, at vi udvikler uddannelsesmiljøerne.

Valg 2012

Så lad mig gøre lidt reklame for de valg, vi skyder i gang den 14. september:

I skal som studerende stille repræsentanter op til – og siden vælge 1 repræsentant for hver skole, altså tre (ud af 10) meget vigtige poster, i det nye Faglige Råd, som er der, hvor jeg har min dialog med jer om faglige spørgsmål. I skal selvfølgelig også have repræsentanter i vores fire studienævn, dvs. en for arkitektuddannelsen, en for designuddannelsen, en for kunsthåndværkeruddannelsen på Bornholm og en for konservatoruddannelsen. I har lige så mange repræsentanter her, som jeres undervisere har det, og det er her, man fører tilsyn med undervisningens faglige niveau og bidrage til at højne kvaliteten.

For yderligere at forbedre kontakten mellem ledelsen og jer, så er der taget initiativ til oprettelse af en fælles studenterorganisation på KADK, som får et direkte talerør til mig. KADK's Ledelsessekretariat vil meget gerne hjælpe med at få det op at stå, men drivkraften må og skal komme fra jer.

I vil naturligvis høre mere om alt dette i løbet af september og i resten af efterårssemestret. For nogle af jer er det måske overvældende med alle de muligheder på første skoledag – men jeg vil opfordre både nye og gamle studerende til at involvere sig. Vi har også brug for dem, der kommer med et friskt syn på tingene og som tør sætte spørgsmålstejn ved det, alle andre tager for givet.

Stil op! Lad jer vælge! Jeg lover, at det ikke bliver kedeligt!

Ny strategisk ledelse på KADK

KADK består som sagt af mennesker og ikke af organisationsdiagrammer, men hver af de tre skoler har brug for, at der er nogen som tillader sig at gå i dybden med fagene i denne tid, hvor der er fusion på dagsordenen. Derfor har jeg har ansat tre fagledere til at koordinere aktiviteterne på de enkelte skoler og til at holde et vågent øje med kvaliteten.

De næste tre år bliver det fagledernes opgave, sammen med jer, at sørge for, at KADK vinder international anerkendelse, ikke blot, som nu, for de kandidater, vi uddanner, men også for at være et kreativt og inspirerende studiemiljø. Vi skal have professionelle værksteder, hvor studerende og forskere arbejder sammen og skaber resultater, der giver genklang internationalt. Vi er godt på vej. Det handler bare om at få mere af det, vi er gode til. Det kræver dog også økonomiske midler, som vi ikke har i dag. Her må siges at være et mål for rektor og prorektor.

På Arkitektskolen er den nye fagleder lektor Peter Thule Kristensen. Peter er uddannet på Kunstakademiets Arkitektskole, hvorfra han også har en ph.d.-grad. I dag er han på institut for Bygningskultur.

På Designskolen er den nye fagleder Tine Kjølse. Tine er uddannet grafisk designer fra Skolen for Brugskunst og har en masteruddannelse fra Københavns Universitet. Efter at have været del af den såkaldte Trojka, som var KADK's ledelse efter fusionen, er hun i dag rådgiver for mig. På Konservatorskolen er den nye fagleder lektor René Larsen. Han er uddannet på Konservatorskolen, har en ph.d. i biokemi, tidligere rektor på Kunstakademiets Konservatorskole og har på det seneste også været en uvurderlig rådgiver.

Med fusionen er den organisatoriske og administrative kompleksitet vokset. Det skal håndteres ledelsesmæssigt og administrativt. Det er også oplagt, at de guldæg, den faglige "produktion", der er rundt omkring på KADK, kan vokse og blive bedre, hvis man bringer faglighederne sammen, og endelig skal det være tydeligt for alle jer studerende, hvordan man kan sammensætte sin livslange uddannelse her på KADK eller på andre uddannelser i ind- og udland. Derfor har vi også fået nogle nye ledere, hvis primære opgave er at tænke på tværs og sørge for, at KADK som helhed udvikler sig. At vi får synergieffekt ud af fusionen. Her får vores nye prorektor en helt central rolle, og det navn kan vi offentliggøre på fredag .

Vi har også fået ny administrationschef for hele KADK. Det er Mette Mejlvang Sørensen. Mette er uddannet Cand.scient.pol. Hun har de sidste tre år været konstitueret administrationschef på Kunstakademiets Arkitektskole og medlem af fusionsledelsen ved KADK. Mette skal bl.a. sørge for at KADK sætter nye standarder for samspillet mellem administrationen, undervisning og forskning. Og så skal Mette fortsat sørge for, at det er sjovt at gå på arbejde på KADK.

Derudover har vi fået en tværgående forskningsleder, Henrik Oxvig. Henrik er uddannet i samfundsfag og litteraturvidenskab og i dag ligeledes ansat på Institut for Bygningskultur. Henrik får den svære opgave at sørge for at finde præcis den balance, hvor vores forskere kommer i spil i forhold til undervisningen og i forhold til vores omverden - og samtidig bliver uddannet og får de rette rammer til at fordybe sig i deres arbejde. Der ligger en særlig opgave i at udvikle det kunstneriske udviklingsarbejde, som netop har artefakterne som omdrejningspunkt.

Endelig har vi fået en tværgående uddannelsesleder, Ida Engholm. Ida er uddannet cand. mag. i dansk og kunsthistorie og ph.d. fra IT-Universitetet. Hun er i dag lektor ved Kunstakademiets Designskole og har været af leder af Master i Design i regi af Center for Designforskning.

Ida får bl.a. til opgave at fremme transparens mellem KADK's uddannelsesprogrammer og at arbejde for, at KADK tilbyder livslang læring inden for arkitektur, design og konservering. Gerne på et niveau, der tiltrækker udenlandske studerende. Vi vil gerne have studerende ind fra udviklingslandene, og vi ser positivt på uddannelseseksport..

Jeg synes, vi skal give dem en hånd!

Med holdet her, med vores bestyrelse, med jer, ikke mindst, og med vores minister Morten Østergaard, der ved at forskning koster penge, ser fremtiden lys ud for KADK. Der er ingen tvivl om, at reduktionerne i vores basisbevillinger er en udfordring. Men lad os alligevel fokusere på at skabe arkitektur, design og konservering, der både kan måles af regnedrengene – og af dem, der forstår, at det i længden er for dyrt at sælge billige kopier.

Som det står med latinske bogstaver på rektorkæden: "Skønt det synes som om vi leger, er fædrelandets fremgang vores stræben"!

Studieåret er hermed åbent: Og lad os så gå ud til en forfriskning i gården!